

yeni yol

GÖREV BAŞINDA: Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı, Türkiye işçi sınıfının, Türk ve Kürt halkının büyük evladı, uluslararası komünist ve işçi hareketinin seçkin militanı Behice Boran yoldaş, 8 Ekim 1987 günü Brüksel'de yapılan basın toplantısında TİP-TKP birliğine ilişkin sorulan sorulara yanıt verirken...

Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi Merkez Komiteleri'nden

ORTAK AÇIKLAMA

İşçi sınıfının, Türk ve Kürt halkının değerli evladı Behice Boran yoldaşımızı, genel başkanımızı yitirdik. O ülkemizde barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinin yılmaz bir savaşçısı, uluslararası komünist hareketin seçkin önderlerinden biriydi. Boran yoldaş ateşli bir yurtsever ve enternasyonalistti. Onun komünist kişiliğinde direngenlik, kararlılık ve mücadele en belirgin özellikleri. Boran yoldaş her zaman işçi sınıfının, demokratik ve sol güçlerin birliğini ülkemizin aydınlık geleceğinin güvencesi olarak kararlılıkla savundu. En sert mücadeleler içinde birlikçi yaklaşımın, birlikçi tutum ve anlayışın örneği oldu. Onun onurlu, mücadeleci, ilkeli yaşam çizgisi bugünün ve gelecek kuşakların yol göstericisi olacaktır.

Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi, onunla birlikte başlayan ve tamamlanan her iki partinin Türkiye Birleşik Komünist Partisi olarak birleşmesi çalışmalarını en kısa zamanda ortak kongreyle noktalayacaklardır. Yine onunla birlikte çizilen Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin tarihsel görevi olan, komünistleri birleştirme görevini her iki parti kararlılıkla yerine getireceklerdir.

Behice Boran yoldaş yurtdışında yaşama gözlerini yumdu. Ama onun yüreği her zaman ülkede atıyordu. Behice Boran yoldaşı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkararak ülkemizde onun etrafında oluşan büyük saygınlığı ve sempatiyi kırmanın mümkün olmadığı, görülmüştür. Şimdi onu son yolculuğuna uğurlarken Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi inanıyorlar ki, bu gerçek ülkemiz insanları, ilericileri, demokratları, devrimci ve komünistleri, işçileri, emekçileri, aydınları, gençleri ve kadınları tarafından bir kez daha kanıtlanacaktır. Behice Boran yoldaş yurtdışındaki onbinlerce politik göçmenin Türkiye'ye dönüş ve demokrasi istemlerinin bir temsilcisi olarak da dönecektir.

Behice Boran yoldaşımızın aralıksız mücadele içinde geçen yaşamı ülkemizde demokrasinin kazanılması, barış ve demokratik yenilenme mücadelesinin ivme kazandığı bir noktada son buldu. Ama onun ölümü bile bu mücadelenin daha da yükselmesinde etkili bir rol oynayacaktır.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi her düzeyde birlik bayrağını sürekli yükselterek, ülkemizde demokrasinin kazanılması ve genişletilmesinde etkili bir rol oynayarak güçlenecek, yasal çalışma hakkı için mücadelesini başarıya ulaştıracaktır.

Onun mücadeleci, onurlu anısı önünde saygıyla eğilirken, bir kez daha bu yolda kararlılıkla yürüyeceğimizi taahhüt ederiz.

12 Ekim 1987

Türkiye İşçi Partisi Merkez Komitesi
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Türkiye İşçi Partisi Merkez Komitesi tarafından ortak program tasarısına ilişkin görüşleri, eleştirileri ve önerileri yayınlamak amacıyla yayınlanması kararlaştırılan YENİ YOL'un Behice Boran yoldaşın ölümü üzerine yayınladığı özel sayısıdır.

Barış, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolunda

ONURLU BİR YAŞAM

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, 1910 yılının 1 Mayıs'ında Bursa'da doğdu. Orta halli bir zahire tüccarı ailesinin üç çocuğundan en küçüğüydü. Orta öğrenimini Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'nde tamamlayan Boran kazandığı burs ile Michigan Üniversitesi'nde yüksek öğrenimini sürdürdü ve aynı üniversitede sosyoloji doktorası yaptı. Türkiye'ye gelişinde kısa bir süre öğretmenlikten sonra Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü'nde doçent oldu. Manisa köylerindeki sosyal yapı araştırmalarını konu alan ve uzun yıllar Türkiye'de tek kalan kitabı, o günlerdeki araştırmalarının ürünüdür.

Ankara'daki yaşamı ile birlikte örgütlü mücadele içinde yeralan ve 1942 yılında Türkiye Komünist Partisi'ne üye olan Boran, fakülte arkadaşları ve ülkenin tanınmış Marksist aydınları ile birlikte "Yurt ve Dünya" ve "Adımlar" dergilerinin başlıca yazar ve yöneticilerinden oldu. Yine tanınmış bir Marksist olan Nevzat Hatko ile yaşamını birleştiren Boran, zamanın iktidarının hışmına uğramakta gecikmedi. Boran fakültedeki üç arkadaşı ile önce fakülte genel kurulu, bu olmayınca mahkeme kararı ile işinden uzaklaştırılmak istendi. Mahkemede aklanınca bu defa da, o sırada Milli Eğitim Bakanı olan "Anadolucu" Reşat Şemsettin Sirer ve etrafının bulduğu son çare kürsülerini lav etmek, böylece Boran da içinde 4 öğretim üyesini fiilen üniversiten uzaklaştırmak oldu. Diğer arkadaşları dış ülkeler öğretim kurumlarında önemli görevler yüklenerek yurtdışına gittiler. Boran yurtta kalmayı yeğledi ve yine Anadolu Ajansı'ndan mütercimlik işinden uzaklaştırılmış bulunan eşinin açtığı tercüme bürosunda çalışmaya başladı. Yazıları muhtelif dergi ve gazetelerde yayınlanıyordu.

1950 Haziranında Boran'ı Türkiye Barışseverler Derneği'nin kurucu başkanı olarak görüyoruz. Derneğin kuruluşundan kısa bir süre sonra 14 Mayıs seçimleri ile işbaşına gelmiş ilk DP hükümeti, patlak veren Kore Savaşı'na Amerika'nın yanında katılma kararı verdi. Barışseverler Derneği'nin olayı protesto eden bildirisi bizzat Boran ve diğer kurucu yöneticiler tarafından dağıtıldı. Yeni iktidarın buna yanıtı ise barışseverlerin tutuklanarak Ankara Askeri Siyasi Mahkemesi'ne sevkidir. Mahkeme, büyük tartışmalar ve birkaç defa tahliye ve yeni tutuklamalardan sonra, "Milli menfaatlere zarar verecek faaliyette bulunmuş olmalarından dolayı" Boran ve arkadaşlarını 15 ay hapse ve 5 ay sürgüne mahkum etti. Behice Boran yoldaş, Türkiye Barış Komitesi Onur Kurulu üyesi ve 1980'den bu yana Dünya Barış Konseyi üyesidir.

Boran'ın tek çocuğu olan Dursun Hatko da bu tutuklama ve tahliye serisi sırasında, bir yeni tutuklamadan önce doğmuş bulunuyordu. Bu davanın bitiminden kısa bir süre sonra Boran'ı 51 tutuklamaları adıyla bilinen tutuklamaların son serisinde tutuklanmış olarak görüyoruz. Altı ay tutuklu kaldıktan sonra askeri mahkemenin Boran hakkındaki kararı delil yetersizliğinden beraattir.

27 Mayıs sonrası görece demokratik ortamda Boran, yine yazılarıyla gazete sütunlarında ve dergilerdedir. Bu sırada Türkiye İşçi Partisi kurulur. Bir yıl sonra 8 Şubat 1962'de tanınmış sosyalist Aybar, genel başkan olarak partinin başına geçmeye çağrılır. Kısa bir süre sonra Boran da parti saflarındadır. Partideki ilk görevi Bilim ve Araştırma Bürosu üyeliği ve büro üyesi olarak yazılacak parti programının hazırlanmasıdır. Bundan sonra, bugüne gelinceye kadar Boran, bu bürodnun üyesi olsun olmasın partinin yürütülen teorik çalışmalarının hemen hepsinin başında yeralır ve 1962'de başlayan bilimsel sosyalistleşme çizgisindeki gelişmenin başlıca mimarlarından biri olur.

1964'de İzmir'de yapılan 1. Kongre'ye İstanbul delegesi olarak katılan Boran, Genel Yönetim Kurulu'na seçilir. Bu üyelik son anına kadar 23 yıldan fazla sürecektir. Kongre sonrası Merkez Yürütme Kurulu üyeliğine seçilen Boran, bu görevini de 1968'deki parti içi ayrışma ve mücadele sırasında bir yıl uzak kalması dışında, bugüne kadar sürdürecektir.

1965 seçimlerinde partinin Urfa milletvekili olarak meclise giren Boran, diğer görevlerine ek olarak Meclis Grubu Dış Politika ve Milli Savunma Sözcüsü oldu. Türkiye İşçi Partisi'nin NATO, üsler, bağımsız dış politika, yurt savunmasını esas alan milli savunma konularında yaptığı çıkışlarda ve bunları kamuoyuna maletme mücadele ve başarılarında Boran'ın meclis içi ve dışı katkısı belirleyici etkenlerden biri oldu. Boran bu dönemde Türkiye-Ortak Pazar Parlamentolararası Ortak Komisyonu'nda görev alan parlamenterler arasında bulundu.

1968 yazında parti içinde başgösteren sağ değerlendirmelere ve politikalara önce içten ve sonra dışardan geliştirilen "sol" değerlendirmelere ve politikalara karşı parti çizgisini savunma sonunda 4. Büyük Kongre kararı ile bu her iki savrulmaya karşı kesin başarı elde edilmesi mücadelesinde Boran, başlıbaşına bir ağırlıktır. Bu süreç içinde Boran, Aybar'ın partiden istifa etmesi üzerine yeni kongreye kadar sürecek dönemde genel başkan olan parti kurucusu Şaban Yıldız'ın yanında genel sekreter olarak görev alacaktır.

Boran 1970 yılında yapılan 4. Büyük Kongre'de parti başkanlığı görevine getirilmiş ve o günden son nefesine kadar 17 yıl boyunca partinin genel başkanlığı görevini yürütmüştür.

12 Mart 1971 askeri müdahalesiyle baskı rejimi bütün gücüyle sola yüklenirken, Boran ve yoldaşları tutuklanır ve askeri sıkıyönetim mahkemesine sevkedilirler. Boran'ın askeri mahkemedeki savunması parti tarihinde olduğu kadar bütün sol, demokrat, yurtsever hareketin de onur belgesidir. Verilebilecek cezanın en ağırıyla 15 yıla mahkum olan Boran ve yoldaşları 1974 af yasası ile hapisten çıktıkları zaman partinin yeniden örgütlenmesi ve yeni programı direnilen çizginin somut ifadesi olur. Ondan sonraki iki kongrede de, 12 Eylul sonrası illegal örgütlenmede de partinin başında Boran'dır. Bundan sonra nükleer bir savaş felaketiyle insanlığın topyekun yokolma tehlikesi, bunlara karşı mücadele, güç ve eylem birliği ve işçi sınıfının politik hareketinin birliği konuları bütün çalışmalarının, yazı ve konuşmalarının eksenini oluşturur.

Son gün, hastalığının ona bu olanağı verip vermeyeceğini tam olarak bilmeden gerçekleştirilen ortak basın toplantısında TKP-TİP birliği ile ilgili sözleri bu uğurda yıllarını vermiş ve henüz son noktası konmamış olsa da istediğine ermiş olmanın mutluluğunu taşır.

Boran, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı olarak 10 Ekim 1987'de mücadelelerle dolu ve o ölçüde de onurlu yaşamını noktalamış bulunuyor.

Yeni Yol'un yazışma adresi:
M.Güler
Postfach 130210
4150 Krefeld
Federal Almanya